

Hitler, Stalin i B. B.

“Si hem de fer cas de John Fuegi, que acaba de publicar una biografia de Bertolt Brecht, aquest no era més que un lladre i un ‘chulo’ literari. Però Fuegi encara va més lluny en les seves acusacions. Perquè, després d’afirmar –sense provar-ho– que B. B. era un homosexual penedit, un misogin afecionat al fuet i a les botes de cuir, l’acusa de no haver estat prou antinazi i el compara amb Hitler i Stalin.”

“Quina mosca l’ha picat, a John Fuegi?”, es pregunta Thierry Gandillot al *Nouvel Observateur* en començar la biografia de Bertolt Brecht, escrita per aquest professor de literatura comparada de la Universitat de Maryland, que tot just s’acaba de traduir i publicar a França (*Bertolt Brecht et Cie*, Fayard, 880 pàg., 240 F).

En la seva biografia, el professor Fuegi acusa Brecht de ser incapaç d’escriure tot solet, del començament a la fi, una obra teatral. Segons Fuegi, B. B. es va apropiar de tothom per parir les “seves” comèdies: va plagiar la millor literatura, de Villon a Kipling, passant pels mestres del teatre japonès i elisabetià; va apropiarse de l’obra dels seus amics i col·laboradors Caspar Neher i Kurt Weill; va explotar de manera descarada les seves amants, Elisabeth Hauptmann, Margarete Steffin i Ruth Berlau. Segons Fuegi, el vuitanta per cent de *L’òpera de tres rals* és obra de Hauptmann (B. B. només seria l’autor de les cançons *Makie punyaler* i *La cançó dels canons*), la qual hauria escrit l’essencial de l’obra de B. B. entre 1924 i 1933. A partir d’aquesta data i fins l’any 1941, és a dir, durant el període més ric de B. B., uns trenta textos importants serien obra de Margarete Steffin. Per Fuegi la carrera del dramaturg B. B. s’acaba el juny del 41 (?!), quan Steffin mor a Moscou.

Sembla, doncs, que, si hem de fer cas de Fuegi, B. B. no era més que un lladre i un *chulo* literari. Un *chulo* gens generós: Hauptmann no rebrà sinó el 12,5% dels drets de *L’òpera de tres rals*, Kurt Weill el 25% i B. B. es reservà el 62,5%. Quan Weill protestà, B. B. el va amenaçar de substituir la seva música amb la partitura original del segle XVIII (*The Beggar’s Opera*, de Gay i Pepusch). “O el 25% o res de res”, va dir B. B. a Weill.

Però Fuegi encara va més lluny, molt més lluny en les seves acusacions. Perquè, després d’afirmar –sense provar-ho– que B. B. era un homosexual penedit, un misogin afecionat al fuet i a les botes de cuir, l’acusa de no haver estat prou antinazi i el compara amb Hitler i Stalin. “Per comprendre aquest segle –escriu Fuegi– és essencial de reconèixer el poder totalment irracional que aquests personatges –Hitler, Stalin i Brecht– varen exercir”. “Brecht pertany ben bé –escriu Fuegi– a aquest segle de poders carismàtics que, en el cas de Hitler i de Stalin, van llençar desenes de milions de persones als braços dels seus

botxins...” Fuegi diu que el dèspota Brecht “no veia res d’estrany en el fet que Stalin exercís el seu domini sobre els qui l’envoltaven”, ni “en la manera com Hitler dividia sense pietat el món en amos i esclaus...” Al contrari, ho aprovava.

John Fuegi ha consagrat vint-i-quatre anys de la seva vida a l’obra de B. B. És fundador de l’International Brecht Society i editor dels catorze primers volums del *Brecht Yearbook*. Fins fa uns mesos, fins que la seva biografia no va sortir publicada als Estats Units, B. B. era l’ídol de Fuegi. “Quina mosca ha picat John Fuegi?”, es pregunta amb raó Thierry Gandillot. Perquè una cosa és matar el pare i una altra fer el ridícul; és a dir, intentar de comparar B. B. amb Hitler i amb Stalin. Que B. B. no era cap angelet, això ja ho sabíem, però acusar-lo de no ser prou antinazi... Em recorda, no sé per què, aquella frase de Valle Inclán a Juan Belmonte: “*Juanito, sólo te falta morir en la plaza*”, i la resposta del torero: “*Se hará lo que se pueda, Don Ramón*”.

Ignoro si cap editorial d’aquest país ha comprat els drets del llibre de Fuegi per traduir-lo i publicar-lo en castellà o en català. Si fos així, els recomanaria que no tinguin gaire pressa i que, juntament amb el text de Fuegi, publiquin els 450 comentaris, correccions i interrogants que una llarga llista d’especialistes de l’obra de B. B. d’arreu del món –i no precisament incondicionals de l’autor alemany– han formulat sobre el text de Fuegi i que aviat seran inclosos al volum 20 del *Brecht Yearbook*. 450 notes, gairebé dues notes per cada tres pàgines (sobre les 621 de l’edició nord-americana). Déu n’hi do! **Joan de Sagarra**